

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Психологія і педагогіка»

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Значення психології і педагогіки для підготовки фахівців не психолого-педагогічного профілю пояснюється їх значенням в системі людських знань. Психологія і педагогіка посідають чільне місце серед дисциплін гуманітарних наук, адже вони розкривають розуміння власне людини та її відносин з соціальними групами, суспільством, світом в цілому; сприяють пошуку сенсожиттєвих настанов особистості та формують її творчий зміст.

Маючи важливе світоглядне значення, дисципліна «Психологія і педагогіка» є основою виховної роботи, сприяє розвитку індивідуальності, формуванню особистості, вихованню позиції життєво активного громадянина.

Метою курсу є необхідність формування у майбутніх перекладачів гуманістичних принципів на основі вивчення психології і педагогіки.

Навчальна дисципліна «Психологія і педагогіка» інтегрує знання про індивідуальний світ людини, взятий у психологічних закономірностях його розвитку та функціонування (психологічний аспект), та знання щодо функцій і механізмів управління розвитком, навчанням і вихованням людини (педагогічний аспект).

Зміст навчальної дисципліни «Психологія і педагогіка»: основи психології, пізнавальна діяльність особистості; особистість та її індивідуальні особливості, етапи розвитку особистості в онтогенезі; загальні засади педагогіки; основи навчання та виховання.

ТРИВАЛІСТЬ КУРСУ

заочна форма: 3 кредити (120 годин): 20 годин аудиторної роботи, 100 годин самостійної роботи.

очна форма: 3 кредити (120 годин): 64 години аудиторної роботи, 56 годин самостійної роботи.

МЕТА КУРСУ

Мета курсу – формування у студентів системи знань щодо загальних закономірностей і механізмів психічної діяльності та індивідуально-психологічних властивостей особистості, формування особистості у процесі виховання та освіти, закономірностей сучасного навчання і виховання, форм та методів їх ефективної реалізації.

Програмні результати навчання:

Здобувач вищої освіти повинен

Знати: науково-теоретичні та методологічні основи психології і педагогіки, їх понятійний апарат; основні методи психологічного дослідження; закономірності і особливості розвитку та формування особистості на кожному віковому етапі; загальну характеристику пізнавальних та емоційно-вольових процесів, психічних станів особистості; загальну характеристику індивідуально-типологічних особливостей особистості; психологічні особливості динаміки групових процесів, взаємини у колективі та групі; особливості спілкування та шляхи розв'язання конфліктних ситуацій; закономірності та принципи навчання і виховання особистості.

Уміти: практично визначати власні психічні особливості та використовувати особистісні резерви, користуватися прийомами розвитку спостережливості, сприймання, уваги, прийомами мнемотехніки і розвитку мислення, ідентифікувати індивідуально-психологічні особливості людини, її емоційні стани, володіти педагогічними техніками розвитку та формування творчої особистості, розвивати та вдосконалювати власні риси та якості, від яких залежить цілісна адекватна поведінка та успішність і ефективність майбутньої професійної діяльності.

Володіти: навичками саморегуляції та самоконтролю власних психічних станів, професійної саморефлексії; навичками користування психодіагностичними методиками

відповідно до їх призначення; різними засобами комунікації у майбутній професійній діяльності; методами та прийомами самоорганізації та самоосвіти.

Бути ознайомленим із: існуючими прийомами та технологією самонавчання, організацією самостійної роботи над джерелами навчальної інформації для подальшого поповнення своїх знань та навичок в галузі психології та педагогіки; сучасними проблемами психологічної науки; теоретичними засадами розвитку і формування творчої особистості.

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

Вивчення цього курсу передбачає повне, часткове або опосередковане формування відповідних компетентностей ОПП «035 Філологія» (див. Табл. 1).

При вивченні курсу «Психологія і педагогіка» для організації навчання та активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів, викладачем можуть використовуватися різні методи та форми навчання: лекції, семінарські заняття, практичні заняття, презентації з використанням проектору, робота в малих групах, пізнавальні ігри, навчальні дискусії тощо.

Вивчення навчальної дисципліни «Психологія і педагогіка» потребує виконання серйозної самостійної роботи, детального опрацювання рекомендованої основної та додаткової літератури, роботи з інформаційними джерелами.

Для вивчення теми та правильного виконання (розв'язання) завдань слід брати до уваги методичні рекомендації щодо підготовки до теми (заняття), зазначені у методичних вказівках з курсу.

ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання знань студентів здійснюється відповідно до Положення «Про оцінювання знань у Національній академії Національної гвардії України».

Компетентності, які студент набуває в результаті навчання:

Таблиця 1

Компетентності та оцінювання рівня їх досягнення студентами

Шифр	Компетентність	Ступінь сформованості компетентності	Оцінювання
			Міжсесійне (поточна та тематична перевірка), готовність питань для самостійного опрацювання, до семінарських занять.
			Міжсесійне (поточна та тематична перевірка), готовність питань для самостійного опрацювання, до семінарських занять.
			Міжсесійне (поточна та тематична перевірка), готовність до семінарських і практичних занять, активна участь в обговореннях під час занять.
			Міжсесійне (поточна та тематична перевірка), готовність до семінарських і практичних занять.

			активна участь у обговореннях під час семінарських і практичних занять. Підсумкове (рубіжний та заключний контроль). (Залік)
			Міжсесійне (поточна та тематична перевірка), готовність до семінарських занять, активна участь у обговореннях під час семінарських і практичних занять. Підсумкове (рубіжний та заключний контроль). (Залік)

МІЖСЕСІЙНЕ ОЦІНЮВАННЯ (ПОТОЧНА ТА ТЕМАТИЧНА ПЕРЕВІРКА)

Поточне оцінювання здійснюється за кожним завданням в межах модулів. Оцінюються і завдання, виконувані в аудиторії, і завдання, виконувані під час самостійної роботи.

Завдання для самостійної роботи оформлюються на зворотному боці конспекту, вітаються структуровані форми запису (таблиці, схеми тощо). Обсяг повинен бути розумним, багато тексту не гарантує відмінної оцінки. Необхідно обов'язково зазначати джерела, на які спирається відповідь.

Перелік завдань для самостійної підготовки:

1. Історія розвитку та становлення психології як науки.
2. Етика психологічних досліджень.
3. Психоаналіз – загальна характеристика.
4. Бігевіоризм – загальна характеристика.
5. Когнітивна психологія – загальна характеристика.
6. Гештальтпсихологія – загальна характеристика.
7. Гуманістична психологія – загальна характеристика.
8. Психологія діяльності.
9. Психіка та етапи її розвитку.
10. Анатомо-фізіологічні основи психічного.
11. Мова, мовлення, мовна комунікація.
12. Психічні стани: характеристика та класифікація.
13. Методи регуляції та саморегуляції психічних станів.
14. Мотивація.
15. Рівні прояву психіки: свідомий і несвідомий.
16. Свідомість та самосвідомість.
17. Поняття про несвідоме. Несвідоме в концепціях З. Фрейда, К. Горні, К. Юнга.
18. Основні теоретичні підходи дослідження особистості.
19. Структура особистості у вітчизняній психології.
20. Структура особистості в зарубіжних теоріях.
21. Розвиток особистості в онтогенезі, його фактори.
22. Стадіальність розвитку людини.
23. Структура діяльності.
24. Творча діяльність.

25. Психологічні способи впливу в процесі спілкування.
26. Конфлікт і конфліктні ситуації: поняття, структура, види, учасники, динаміка.
27. Стратегії поведінки у конфлікті.
28. Соціальна група. Класифікація, структура груп.
29. Позиція, статус, роль людини в групі.
30. Тенденції поведінки людини в групі.
31. Соціально-психологічні феномени в групах.
32. Історія виникнення педагогіки як науки.
33. Сучасне розуміння освіти як процесу розвитку особистості.
34. Освіта як система: цілі, парадигми, моделі.
35. Сучасні тенденції в освіті. Болонський процес.
36. Освіта в Україні та її особливості.
37. Категорії навчання й виховання.
38. Сучасні теорії навчання й виховання.
39. Теорії розвиваючого навчання.
40. Характеристика процесу навчання.
41. Закономірності, принципи та правила навчання.
42. Методи навчання та їх класифікація.
43. Компоненти навчального процесу.
44. Етапи навчального процесу.
45. Логіка навчального процесу.
46. Технології навчання.
47. Цілі, завдання та цінності сучасного виховання.
48. Закономірності та принципи виховання.
49. Етапи, форми, методи та види виховання.
50. Виховні системи і технології.
51. Управління навчанням: поняття, особливості, функції.
52. Самоуправління навчанням.

Рекомендована література:

Основна

1. Варій М.Й. Основи психології і педагогіки: навч. посіб. / М.Й. Варій, В.Л. Ортинський – 2-ге вид. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 376 с.
2. Волкова Н.П. Педагогіка: навч. посіб. / Н.П. Волкова. – 3-тє вид., стер. – К.: Академвидав, 2009 – 616 с.
3. Загальна психологія: Підручник / О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська, З. В. Огороднійчук та ін. – К.: Либідь, 2005. – 464 с.
4. Кузьмінський А.І. Педагогіка: підручник / А.І. Кузьмінський, В.Л. Омеляненко. – К.: Знання, 2007. – 447 с.
5. Максименко С.Д. Загальна психологія : навч. посіб. / С.Д. Максименко. – 3-є вид., перероб. та доп. – К.: ЦУЛ, 2008. – 256 с.
6. Методологічні та теоретичні проблеми психології: Навч. посіб. / М.С.Корольчук, Ю.Л.Трофімов, В.І.Осьодло та ін. – К.: Ніка-Центр, 2008 – 336 с.
7. Мойсеюк Н.Є. Педагогіка: Навч. посіб. / Н.Є. Мойсеюк. – 4-е вид., допов., 2003. – 615 с.
8. Психологія та педагогіка: Навч. посіб. / Л.А. Колесніченко, М.В. Артющина, О.М. Котикова та ін.; За заг. ред. Л.А. Колесніченко. – К.: КНЕУ, 2008. – 408 с.
9. Психологія: підручник / Ю.Л. Трофімов, В.В. Рибалка, П.А. Гончарук та ін.; за ред. Ю.Л. Трофімова. – 5-те вид., стереотип. – К.: Либідь, 2005 – 560 с.
10. Семенова А.В. Основи психології і педагогіки: Навч. посіб. / Семенова А.В., Гурін Р.С., Оспипова Т.Ю. – К.: Знання, 2006. – 319 с.
11. Степанов О.М. Основи психології та педагогіки : навч. посіб. / О.М. Степанов, М.М. Фіцула. – К. : Академвидав, 2005. – 520 с.
12. Цимбалюк І.М. Загальна психологія. Модульно-рейтинговий курс для студентів вищих навчальних закладів / Цимбалюк І.М., Яницька О.Ю. – К.: Професіонал, 2004. – 304 с.

Додаткова

1. Алексюк А.М. Педагогіка вищої освіти України: Історія. Теорія: Підручник для студентів, аспірантів та молодих викладачів вузів / Міжнародний фонд «Відродження» / Алексюк А.М. – К.: Либідь, 1998. – 560 с.
2. Ануфрієва Н.М. Соціальна психологія: навч. посіб. / Н.М.Ануфрієва, Т.М.Зелінська, Н.О.Єрмакова. – К.: Каравела, 2009. – 216 с.
3. Басова Н.В. Педагогика и практическая психология / Басова Н.В. – Ростов на-Дону: «Феникс», 2000. – 416 с.
4. Безпалько О.В. Соціальна педагогіка в схемах і таблицях: Навчальний посібник / Безпалько О.В. – К.: Центр навч. літератури, 2003. – 137 с.
5. Бочарова С.П. Психология и память. Теория и практика для обучения и работы / С.П. Бочарова. – Харьков: Гуманитарный центр, 2007. – 384 с.
6. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи: Метод. посібник для студентів магістратури / Вітвицька С.С. – К.: Центр навч. літератури, 2003. – 316 с.
7. Власова О.І. Педагогічна психологія: Навчальний посібник / Власова О.І. – К.: Либідь, 2005. – 400 с.
8. Вознюк Н.М. Етико-педагогічні основи формування особистості: Навчальний посібник / Вознюк Н.М. – К.: Центр навч. літератури, 2005. – 196 с.
9. Волкова Н. П. Педагогіка: Навчальний посібник. – К.: Академія, 2003. – 576 с.
10. Выготский Л.С. Педагогическая психология / Выготский Л.С. – М.: Педагогика-Пресс, 1996. – 635 с.
11. Гальперин П.Я. О психологических основах программированного обучения / Гальперин П.Я. – М.: Изд-во МГУ, 1965. – 15 с.
12. Гиппенрейтер Ю. Введение в общую психологию: курс лекцій / Ю. Гиппенрейтер. – М.: АСТ: Астрель, 2008. – 352 с.
13. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології: Навч. посіб. / Дичківська І.М. – К.: Академвидав, 2004. – 352 с.
14. Дьюї Д. Моральні принципи в освіті / Д. Дьюї. – Львів: Літопис, 2001. – 32 с.
15. Зимняя И.А. Педагогическая психология: Учебное пособие / Зимняя И.А. – Ростов на-Дону: Феникс, 1997. – 480 с.
16. Ильин Е.П. Мотивация и мотивы / Ильин Е. П. – СПб.: Питер, 2002. – 512 с.
17. Карпенчук С.Г. Теорія і методика виховання: Навчальний посібник / Карпенчук С.Г. – К.: Вища школа, 2005. – 180 с.
18. Кириленко Т.С. Психологія: емоційна сфера особистості : навч. посіб. / Т.С. Кириленко. – К.: Либідь, 2007. – 256 с.
19. Козубовский В.М. Общая психология: личность: учебное пособие / В.М. Козубовский. – 2-е изд. – Мн.: Амалфея, 2007. – 448 с.
20. Кокун О.М. Оптимізація адаптаційних можливостей людини: психофізіологічний аспект забезпечення діяльності: Монографія / Кокун О.М. – К.: Міленіум, 2004. – 265 с.
21. Корольчук М.С. Психофізіологія діяльності: Підручник для студентів вищих навчальних закладів / Корольчук М.С. – К.: Єльга, Ніка-Центр, 2003. – 400 с.
22. Кремінь В. Освіта і наука України. Шляхи модернізації. Факти, роздуми, перспективи / В. Кремінь. – К: Грамота, 2003. – 216 с.
23. Кузьмінський А.І. Педагогіка: Підручник / Кузьмінський А.І., Омеляненко В.А. – К.: Знання-прес, 2003. – 418 с.
24. Левківський М.В. Історія педагогіки: Підручник / М.В. Левківський. – К.: ЦНЛ, 2003. – 360 с.
25. Леонтьев А.Н. Деятельность. Сознание. Личность / Леонтьев А.Н. – М.: Политиздат, 1975. – 304 с.
26. Ломов Б.Ф. Методологические и теоретические проблемы психологии / Ломов Б.Ф. – М.: Наука, 1984. – 444 с.
27. М'ясоїд П.А. Задачі з курсу загальної психології: навч. пос. / П.А. М'ясоїд.– К.: «Вища школа», 2000. – 183 с.
28. Моніторинг якості освіти: становлення та розвиток в Україні (Рекомендації з освітньої політики) / за ред.О.І. Локшиної. – К.: К.І.С., 2004. – 160 с.

29. Москаленко В.В. Психологія соціального впливу: навч. пос. / В.В.Москаленко. – К.: Центр учбової літератури, 2007 – 448 с.
30. Немов Р.С. Психологія / В 3-х т. / Немов Р.С. – М.: Просвещение, 1995. – 631 с.
31. Новые педагогические и информационные технологии в системе образования: Учеб.пособие/ Е.С. Полат, М.Ю. Бухаркина, М.В. Моисеева, А.Е. Петров - 2-е изд.,стер. – М.: Академия, 2005. – 272 с.
32. Освіта України: Нормативно-правові документи. – К: Міленіум, 2001. – 472 с.
33. Освітні інтернет ресурси: Інформаційний довідник/ Укл. М.С. Коломоець. – К.: Освіта України, 2005. – 202 с.
34. Пашукова Т.І. Практикум із загальної психології / Т.І. Пашукова, А.І. Допіра, Г.В. Дьяконов. – 2-ге вид., стер. – К.: Знання, 2006. – 203 с.
35. Петровский А.В. Психология: Учебник для студ. высш. учеб. Заведений / Петровский А.В., Ярошевский М.Г. – М.: Изд. центр «Академия», 2000. – 512 с.
36. Полонский В.М. Словарь по образованию и педагогике / В.М. Полонский. – М.: Высш.шк., 2004. – 512с.
37. Практикум з педагогіки: Навч. посіб. / За заг. ред. О.А. Дубасенюк. – 3-тє, вид., перероб. і допов. – Київ: «Центр навчальної літератури», 2004. – 464 с.
38. Психология личности в трудах отечественных психологов / Сост. и общ. ред. Л. В. Куликова. – СПб.: Питер, 2002. – 480 с.
39. Психология профессионального здоровья : учеб. пособие / под. ред. Г.С. Никифорова. – СПб. : Речь, 2006. – 480 с.
40. Психология: Словарь / Под общ. ред. А.В. Петровского. – М.: Политиздат, 1990. – 494 с.
41. Психологія діяльності та навчальний менеджмент: Навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисципліни / В. А. Козаков, М.В.Артюшина, О. М. Котикова та ін.; За заг. ред. В. А. Козакова. – К.: КНЕУ, 2003. – 829 с.
42. Радугин А.А. Педагогика: Учебное пособие / А.А. Радугин. – М: Центр, 2002. – 272 с.
43. Рубинштейн С.Л. Основы общей психологии / Рубинштейн С.Л. – СПб.: Питер, 2005. – 713 с.
44. Самыгин С.И. Психология управления: Учеб. Пособие / Самыгин С.И., Столяренко Л.Д. – Ростов на-Дону: Феникс, 1997. – 512 с.
45. Сисоєва С.О. Нариси з історії розвитку педагогічної думки: Навч. посібник / С.О. Сисоєва, І.В. Соколова. – К: ЦУЛ, 2003. – 308 с.
46. Сорока Г.І. Сучасні виховні системи та технології: Навч.-метод. посіб. для керівників шкіл, вчителів, класних керівників, вихователів, слухачів ІПО / Сорока Г.І. – Харків: Веста: Видавництво «Ранок», 2002. – 128 с.
47. Спок Бенджамин О воспитании детей / Пер. с англ. / Спок Бенджамин. – М.: АСТ, 1998. – 462 с.
48. Стоунс Э. Психопедагогика. Психологическая теория и практика обучения. Пер. с англ. / Стоунс Э. // Под ред. Н.Ф. Талызиной. – М.: Педагогика, 1984. – 472 с.
49. Стратегія реформування освіти в Україні: Рекомендації з освітньої політики. – К.: К.І.С., 2003. – 296 с.
50. Фіцула М.М. Педагогіка: Навч. посібник для студентів вищих педагогічних закладів освіти / Фіцула М.М. – К.: Вид. центр «Академія», 2001. – 528 с.
51. Хегенхан Б. Теории научения / Хегенхан Б., Олсон М. – 6-е изд. – СПб.: Питер, 2004. – 474 с.
52. Холодная М.А. Психология интеллекта / М.А. Холодная. – СПб.: Питер, 2001. – 507 с.
53. Шадриков В.Д. Деятельность и способности / В.Д. Шадриков. – М.: Логос, 1984. – 320 с.
54. Шевандрин Н.И. Социальная психология в образовании: Учеб. Пособие / Шевандрин Н.И. / Ч.1. Концептуальные и прикладные основы социальной психологии. – М.: ВЛАДОС, 1995. – 544 с.
55. Эльконин Б.Д. Психология развития: Учеб. пособие для студ. ву-зов, обуч. по направлению и спец. «Психология» / Эльконин Б.Д. – М.: Изд. центр «Академия», 2001. – 143 с.
56. Ягупов В.В. Педагогіка: Навчальний посібник / В.В. Ягупов. – К.: Либідь, 2002. – 560 с.

Загальні критерії оцінок:

відмінно – здобувач у повному обсязі опрацював програмний матеріал, основну і додаткову літературу, має глибокі й міцні знання, упевнено оперує набутими знаннями у вирішенні завдань, робить аргументовані висновки, може вільно висловлювати власні судження і переконувати інших, здатний презентувати власне розуміння питання.

добре – здобувач володіє навчальним матеріалом, формулює нескладні висновки, може узагальнювати набуті знання і частково застосовувати їх у вирішенні завдань, аргументація на достатньому рівні.

задовільно – здобувач загалом самостійно відтворює програмний матеріал, може дати стислу характеристику питання, але у викладеному матеріалі є певні прогалини, неточності як у відтворенні матеріалу, так і у висновках.

незадовільно – здобувач за допомогою викладача намагається відтворити матеріал, але відповідь неточна, неповна, головний зміст матеріалу не розкрито, аргументація та власне розуміння питання майже відсутні; студент із помітними труднощами використовує певні знання у вирішенні завдань.

ПІДСУМКОВЕ ОЦІНЮВАННЯ

Метою заліку є контроль сформованості в студентів системи знань, умінь і навичок з навчальної дисципліни. Перелік питань до заліку міститься в методичних вказівках до його проведення, що зберігаються на кафедрі і доступні для студентів у будь-який час.

Залік здійснюється на підґрунті суми набраних балів отриманих під час міжсесійного оцінювання (поточна та тематична перевірка), виконання завдань з курсу, а також ведення конспекту.

1. Кількість балів за ведення конспекту (самопідготовку) становить 0-40 балів.
2. Кількість балів за аудиторну роботу (у межах вивчення курсу) становить 0-40 балів.
3. Кількість балів, яку можна отримати на заліку становить 0-50 балів. До заліку допускаються курсанти, які попередньо за підсумками аудиторної та самостійної роботи одержали не менше 50 балів.

ПОЛІТИКА КУРСУ

Прослуховуючи цей курс, студент погоджується виконувати положення принципів академічної доброчесності: складати всі проміжні та фінальні завдання самостійно без допомоги сторонніх осіб; надавати для оцінювання лише результати власної роботи; не вдаватися до кроків, що можуть нечесно покращити ваші результати чи погіршити/покращити результати інших студентів; не публікувати відповіді на питання, що використовуються в рамках курсу для оцінювання знань студентів.

Здобувач вищої освіти повинен дотримуватися навчальної етики, поважно ставитися до учасників процесу навчання, бути зваженим, уважним та дотримуватися дисципліни й часових (строкових) параметрів навчального процесу.

Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлені терміни. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку.

Презентації та виступи мають бути авторськими, оригінальними.